

Johannes Larsen: Ederfugletrækket. 1924. Hænger på Christiansborg

Det flotte lys tiltrækker malere

Ligesom ved Skagen er her hav på flere sider - det giver et helt specielt lys. I 1870'erne malede Th. Philipsen på Fyns Hoved og siden har mange kunstnere været tiltrukket af stedet. Johannes Larsen og Fritz Syberg holdt til heroppe med familie og venner omkring århundredskiftet.

Tyskerne beslaglagde Fyns Hoved

I 1942 opførte tyskerne et radaranlæg og forskellige baraker på Fyns Hoved. Rundt om anlægget var der opstillet luftværnskanoner. Yderst på Baesbanke var der en observationspost. Den gamle vej nord om Jøvet kunne ikke klare transporten af det tunge materiel, så tyskerne udskrev danske arbejdere for at få bygget vejen syd og vest om Jøvet. Det er den vej, der i dag er adgangen til Fyns Hoved.

I slutningen af anden verdenskrig blev der opstillet fire 150 mm kanoner på Fyns Hoved. Kanonerne kunne beskyde mål på op til 22 km afstand. Fotoet viser en af de store kanoner, som i dag kan ses på Museum Langelandsfortet. Bemærk det åbne landskab.

Velkommen til Fyns Hoved og Jøvet

Her fra den nordligste tip af Hindsholm kan du på klare dage se til Sjælland, Jylland, vindmøleparkerne ved Samsø og Tunø samt Fyns nordkyst med Æbelø. Her er et rigt fugleliv og flere sjældne planter.

Fyns Hoved er et af fynboernes foretrukne udflygtsmål. Turismen startede i begyndelsen af 1900-tallet med "Tøjhotellet", hvor serveringen foregik i et telt. Senere kom "Blikhotellet", hvor der var lørdagsbal og halløj. "Jægerhotellet" blev opført i 1925. Hotellet er nu lukket og bygningerne lavet om til ferieboliger.

Hele Fyns Hoved-området er fredet, og ejes både af private og af Naturstyrelsen, der arbejder sammen om driften af naturområderne. Naturstyrelsen og Kerteminde Kommune sørger for faciliteter i området og står for både at sikre adgang for publikum og for at sikre at naturen bliver bevaret.

Kerteminde
Kommune

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

Natura 2000 er et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Netværket består af områder, der er udpeget som fuglebeskyttelsesområder og levesteder for planter og dyr. Læs mere på Natura 2000's danske hjemmeside:
www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000

LIFE er EU's tilskudsordning til miljø- og naturområdet. LIFE-Natur støtter bl.a. projekter, der bidrager til oprettelsen af det europæiske netværk af beskyttede naturområder, Natura 2000. Læs mere på:
<http://ec.europa.eu/environment/life/>

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

DK

Forsidefoto og andre fotos: © Bert Wiklund. Okkergul pletvinge: Biopix. Sanglærke: Jens O. Christensen. Desuden: Johannes Larsen, Museet og Østfyns Museum. Layout: Hjørth-Freelance, Svendborg Tryk 2014

Fyns Hoved og Jøvet

Fyns Hoved overdrev i 400 år

Fyns Hoved ligger i landsbyen Nordskovs ejerlav. Byens jorder og dermed Fyns Hoved hørte under Scheelenborg gods. I 1200-tallet tilhørte godset den fredløse Marsk Stig. Navnet *Røverdalen* på Fyns Hoved skulle hentyde til Marsk Stig og hans folk, der gemte sig herude. Navnet Nordskov fortæller, at byen er opstået ved rydning af skov. Det skete i 1400-tallet. Fyns Hoved forblev uopdyrket og brugt til fælles græsning. Et såkaldt overdrev.

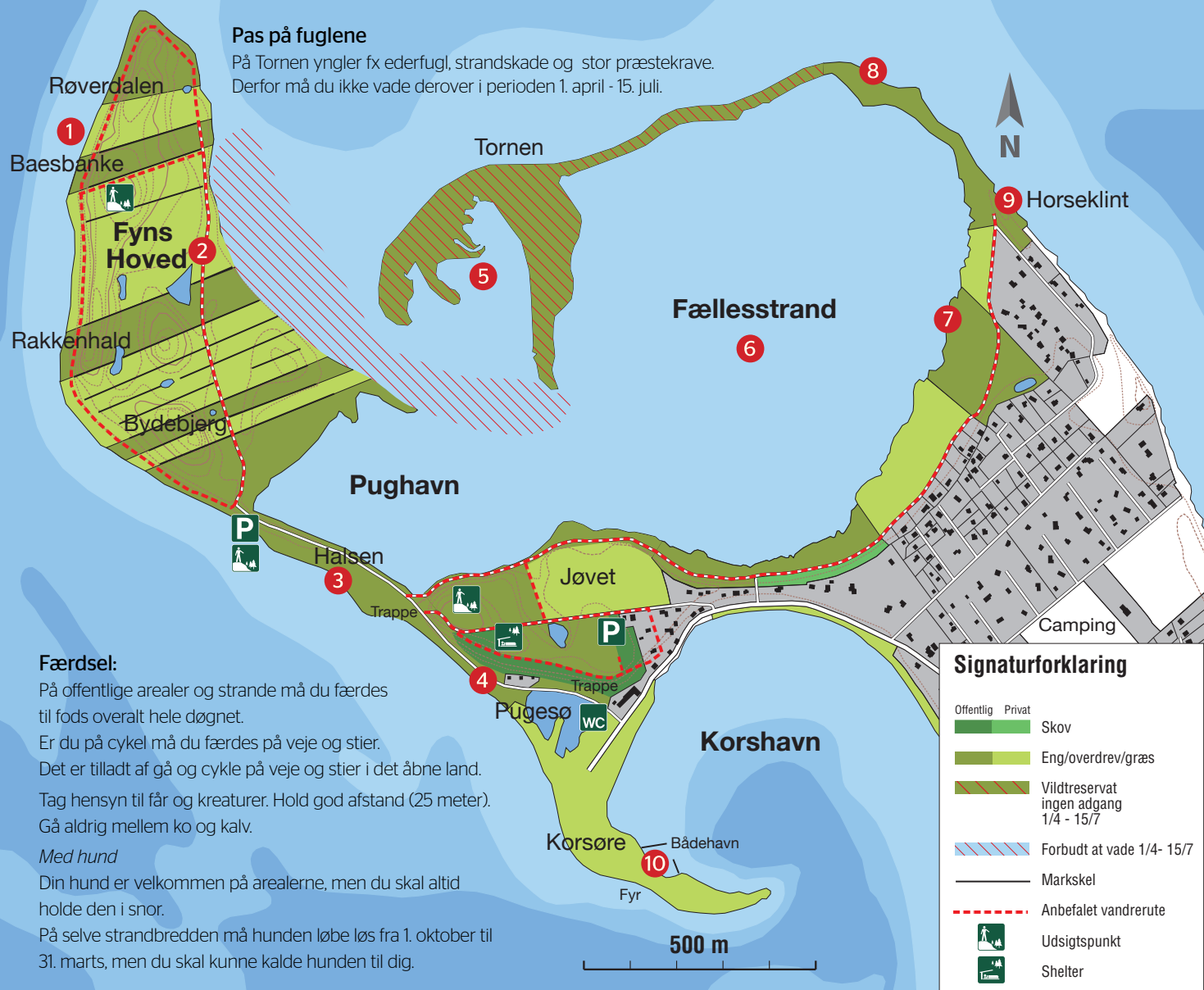
I 1810 besluttede de syv bønder i Nordskov at dele jorden imellem sig. De fik alle to strimler land - en sydlig og en nordlig. De syv husmænd fik en strimmel til deling. Bønderne lagde stenene i skellene, hvorved de mange skel blev tydelige i landskabet.

Samarbejde om overdrev

På Fyns Hoved og Jøvet arbejder lodsejerne sammen med Naturstyrelsen om at sikre og udvide overdrevene. Gennem et EU LIFE projekt er der lavet indsatser for padder, overdrev og publikum.

Det gælder om at sikre levesteder for de mange spændende planter og dyr, så den biologiske mangfoldighed på overdrevene kan bevares.

For at holde overdrevene åbne, er vi nogle gange nødt til at rydde krat og træer. Vi sætter også hegn op, for at holde kreaturerne inde på overdrevet, hvor deres græsning er vigtig.

Pas på fuglene

På Tornen yngler fx ederfugl, strandskade og stor præstekrave. Derfor må du ikke vade derover i perioden 1. april - 15. juli.

Færdsel:

På offentlige arealer og strande må du færdes til fods overalt hele døgnet. Er du på cykel må du færdes på veje og stier. Det er tilladt af gå og cykle på veje og stier i det åbne land. Tag hensyn til får og kreaturer. Hold god afstand (25 meter). Gå aldrig mellem ko og kalv. *Med hund* Din hund er velkommen på arealerne, men du skal altid holde den i snor. På selve strandbredden må hunden løbe løs fra 1. oktober til 31. marts, men du skal kunne kalde hunden til dig.

- 1 Blottede klinter med mange store sten.
- 2 Gode muligheder for at høre strandtudsen i maj-juni.
- 3 "Drej" opbygget af strandvolde med masser af planter.
- 4 Gammel tilgroet kystskrænt. Ofte ses småfugle i krattet.
- 5 Typiske krumodder.
- 6 Mange vadefugle og svømmefugle, da der er rigeligt med føde i det fladvandede område.

- 7 Strandenge, hvor planterne gror helt ud i vandet.
- 8 Flot strandvold bygget op af havet - sten og bølger på havsiden og stille mudret vand på indersiden.
- 9 Fugletræk om foråret, hvor tusindvis af fugle tager denne vej nordover.
- 10 Korshavn er en ideel naturhavn. Den krumme odde giver læ for skibene og har været anvendt som havn helt tilbage i vikingetiden.

Kig og lyt

Det afvekslende landskab med øer, holme, lavt vand og det store Kattegat betyder, at her er fugle at se på alle årstider. Om vinteren især havfugle som toppet skallesluger, sortand, hvinand, alk og små flokke af ederfugle, som ligger rundt langs kysten. Fra det tidlige forår trækker mængder af småfugle og rovfugle mod nord op over Fyns Hoved, som er den nordligste del af Fyn, hvor fuglene har landkending. En tidlig morgen, især efter dis og østenvind, vrirler krattene med småfugle, der venter på at stikke af sted i dagslys. Husk kikkerten og tag på kratlusk. Trækkende rovfugle som musvåge, fjeldvåge, spurvehøg og rørhøg ses bedst fra Horseklint, som regel lidt op ad formiddagen. Om sommeren yngler fugle som fx sanglærke, stenpikker, rødrygget tornskade, gøg og tornsanger på Fyns Hoved. Lyt til de mange fuglestemmer; så snart fuglene har unger, forstummer sangen. Af hensyn til ynglefugle er der ingen adgang på Tornen fra 1. april til 15. juli. En stor del af året ses rastende vadefugle som rødben, strandskade og storspove i det lave vand ved Fællesstrand.

Sanglærken nyder godt af insektlivet på de usprøjtede overdrev.

Hør strandtudsen kvække!

Hannerne kvækker meget højt for at tiltrække hunnerne. På Fyns Hoved er der fine chancer for at høre strandtudse på lune aftner i maj og juni. Tudserne holder til i småsøer eller vandfyldte lavninger. Nogle af de tilgroede vandhuller er blevet oprenset, da åbne vandhuller giver bedre levevilkår for tudserne.

Okkergul pletvinge

Sommerfugle og krybdyr

Det tørre og relativt varme klima i Fyns Hoved-området giver gode levevilkår for krybdyr, sommerfugle og mange insekter, som f.eks. jordbier, der er værtsbier for den sjældne korthalset oliebil. Sommerfuglen okkergul pletvinge kan du være heldig at opleve talrigt på Fyns Hoved i juni. Larvens vigtigste værtsplante er lancetbladet vejbred. Hugorm, snog og firben ligger ofte og soler sig på stierne, men forsvinder ved den mindste forstyrrelse. I vandhullerne yngler bl.a. stor vandsalamander.

Kig efter de små hvaler

Der er en stor bestand af marsvin ved Fyns Hoved. I stille vejr kan man ofte se de små hvalers rygfiner i havoverfladen, når de er oppe at trække vejret.

Eventyr for alle

På Jøvet findes et shelter med plads til 5 - 6 personer. Shelteret ligger med udsigt over Fællesstrand. Du kan reservere shelteret via www.naturstyrelsen.dk under Naturoplevelser. Du er velkommen til at tage en overnatning, hvis shelteret er tomt.

Udsigt fra shelter på Jøvet